

Příkaz ministra č. 2 /2015

ze dne 14. ledna 2015,

kterým se vydává směrnice pro jednotný postup pro zabezpečení řízení rizik.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy podle části I čl. 1a písm. b) Organizačního řádu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 15. června 2004, č. j. 20841/2004-14, ve znění pozdějších dodatků, stanoví:

SMĚRNICE PRO JEDNOTNÝ POSTUP PŘI ŘÍZENÍ RIZIK

ČÁST PRVNÍ ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Čl. 1 Předmět úpravy

Tato směrnice upravuje v rámci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) řízení rizik v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Čl. 2 Základní zásady

(1) Vedoucí orgánu veřejné správy a vedoucí zaměstnanci jsou na základě § 25 zákona o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), odpovědni za zajištění fungování vnitřního kontrolního systému, který je způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat provozní, finanční, právní a jiná rizika vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů orgánu veřejné správy. Analýza rizik je integrální součástí procesu řízení ministerstva.

(2) V oblasti správy a řízení operačních programů spravovaných ministerstvem odpovídají řídicí orgány operačních programů za provádění těchto programů v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Podle čl. 32 odst. 2,3 a 4 Nařízení (ES,

EURATOM) č. 966/2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, EUROATOM) č. 1605/2002, ve znění pozměňovacích aktů nařízení, se vnitřním kontrolním systémem, respektive vnitřní kontrolou, rozumí postup, jehož smyslem je mimo jiné poskytovat přiměřenou jistotu (záruku), že bylo dosaženo náležitého řízení rizik souvisejících s legalitou a správností uskutečněných operací, s přihlédnutím k víceleté povaze programů a k povaze dotyčných plateb. Účinná vnitřní kontrola vychází z osvědčených mezinárodních postupů a zejména zahrnuje vhodné a náležité řízení rizik a strategii kontroly.

(3) Povinnosti řídicích orgánů operačních programů pro oblast řízení rizik jsou stanoveny závaznými metodickými předpisy Ministerstva pro místní rozvoj – Národní orgán pro koordinaci.

Čl. 3 Základní pojmy

Pro účely této směrnice se rozumí

- a) analýzou rizik proces identifikace rizik a jejich následného ohodnocení,
- b) databází rizik hlavní nástroj pro podporu řízení rizik, který umožňuje identifikovaná rizika evidovat, seskupovat, filtrovat a archivovat, vytvářet různé sestavy a dále s riziky pracovat. Obsahuje nejen pojmenování konkrétních rizik, ale veškeré další relevantní informace o riziku a o přijatých opatřeních k jeho řízení (minimalizaci). Databáze rizik je vedena v elektronické formě a její správu zabezpečuje koordinátor řízení rizik,
- c) dopadem identifikovaného rizika vyjádření nežádoucího dopadu rizika podle stanovené stupnice v rozpětí od minimálního po maximální dopad,
- d) identifikací rizik zjištění a evidování významných rizik a jejich zařazení do stanoveného přehledu typů a podtypů (Příloha č. 2),
- e) koordinátorem řízení rizik specialista řízení rizik, který je podřízen přímo ministrovi nebo vrchnímu řediteli kabinetu ministra,
- f) minimalizací identifikovaného rizika snižování míry dopadu identifikovaného rizika a/nebo pravděpodobnosti jeho výskytu, které vede k nejnižšímu možnému stupni významnosti rizika,
- g) nežádoucím dopadem výsledek působení určité události, která spočívá především v ohrožení nebo újmě na majetku a právech státu, narušení bezpečnosti informací, nehospodárném, neúčelném a neefektivním využívání veřejných prostředků, výkonu neefektivních nebo neúčelných činností, nesplnění stanovených cílů nebo jejich splnění v prodlení, poškození pověsti ministerstva,

- h) ohodnocením rizik přiřazení určité míry pravděpodobnosti výskytu identifikovaného rizika k významnosti z hlediska jeho dopadu,
- i) pravděpodobností výskytu rizika míra (ohodnocení pravděpodobnosti), se kterou identifikované riziko nastane,
- j) rizikem možnost, že dojde k určité události, která bude mít nežádoucí dopad na dosažení stanovených cílů. V uvedeném pojetí je synonymem nebezpečí, hrozby a úskalí, kterému je třeba se vyhnout a předejít, aby nedošlo k následnému nežádoucímu dopadu na plnění schválených záměrů a cílů ministerstva. Měří se na základě jeho dopadu a pravděpodobnosti výskytu,¹
- k) řízením rizik komplexní řízení všech významných rizik v celém svém cyklu nepřetržitého zjišťování, vyhodnocování, zvládání (zabezpečování, zajišťování), monitorování a vykazování důležitých rizik,
- l) událostí jednorázový jev, změna trendu, zvýšení variability, nastalý stav atd. Je třeba si uvědomit, že se jedná o náhodný charakter vzniku rizikové události v budoucnosti,
- m) vedoucím zaměstnancem náměstek ministra, vrchní ředitel sekce, ředitel odboru, vedoucí samostatného oddělení, ředitel přímo řízené organizace, ředitel ostatní přímo řízené organizace a ředitel organizační složky státu,
- n) významností rizika součin pravděpodobnosti výskytu identifikovaného rizika a jeho nežádoucího dopadu,

ČÁST DRUHÁ ODPOVĚDNOST A ČINNOSTI

Čl. 4

Odpovědnost a činnosti vedoucích zaměstnanců ministerstva

(1) Vedoucí zaměstnanci v rámci řízení rizik jsou odpovědní ministři za identifikaci rizik, jejich hodnocení, navrhování opatření, realizaci přijatých opatření, monitoring realizace, hodnocení účinnosti realizovaných opatření, jejich vykazování a reporting.

¹ Definice vychází z mezinárodně uznaných auditorských standardů

(2) Vedoucí zaměstnanci se podílejí na zpracování Katalogu strategických rizik a jsou odpovědní za realizaci z něj vyplývajících opatření. V rámci svých působností jsou povinni zpracovávat Katalog operativních rizik. Při jeho zpracování využívají Přílohu č. 1 a Přílohu č. 2. V případě identifikace rizika, které není obsaženo v Příloze č. 2, jsou povinni toto riziko doplnit a ohodnotit. Katalog operativních rizik vychází z Katalogu strategických rizik.

(4) Vedoucí zaměstnanci provádějí aktualizaci Katalogu operativních rizik minimálně 4x ročně u identifikovaných kritických rizik, u ostatních podle potřeby (při významných změnách) a souhrnně 1x ročně (ve vazbě na analýzu strategických rizik, která se provádí 1x ročně).

(5) Vedoucí zaměstnanci provádějí vyhodnocení plnění navrhovaných opatření minimálně 4x ročně u identifikovaných kritických rizik, u ostatních podle potřeb a komplexní vyhodnocení plnění navrhovaných opatření 1x ročně.

(6) Řídící orgány operačních programů, jejichž funkci vykonává ministerstvo, zpracovávají na základě právních předpisů a metodik upravujících činnost těchto orgánů souhrnné pololetní zprávy o řízení rizik.

Čl. 5

Odpovědnost a činnosti vedoucích zaměstnanců přímo řízených organizací, ostatních přímo řízených organizací a organizačních složek státu

(1) Vedoucí zaměstnanci přímo řízených organizací (dále jen „PŘO“), ostatních přímo řízených organizací („dále jen „OPŘO“) a organizačních složek státu (dále jen „OSS“) zpracovávají Katalog operativních rizik. Při jeho zpracování využívají Přílohu č. 1 a Přílohu č. 2. V případě identifikace rizika, které není obsaženo v Příloze č. 2, jsou povinni toto riziko doplnit a ohodnotit.

(2) Vedoucí zaměstnanci PŘO, OPŘO a OSS v rámci řízení rizik jsou odpovědní ministři za identifikaci rizik, jejich hodnocení, navrhování opatření, realizaci přijatých opatření, monitoring realizace, hodnocení účinnosti realizovaných opatření, jejich vykazování a reporting.

Čl. 6

Odpovědnost a činnosti koordinátora řízení rizik

(1) Koordinátor řízení rizik provádí analýzu z podkladů (Katalogů operativních rizik) od jednotlivých skupin ministerstva a útvarů, které jsou přímo podřízeny ministři. Ze získaných údajů vypracovává souhrnný Katalog strategických rizik a Informaci o plnění opatření přijatých k minimalizaci strategických rizik, které předkládá ministři každoročně k 31. 12. běžného roku, a to do 28. 2. následujícího roku.

(2) Koordinátor řízení rizik předkládá každoročně ministrovi návrh na aktualizaci Katalogu strategických rizik každoročně, v termínu do 28. 2. následujícího kalendářního roku (součástí je i vyhodnocení plnění opatření přijatých k minimalizaci strategických rizik k 31. 12. běžného roku). Pokud ministr rozhodne o předložení materiálů do porady vedení, nejsou tyto materiály předkládány do vnitřního připomínkového řízení.

(3) Koordinátor řízení rizik poskytuje metodickou a poradenskou podporu při řízení rizik, je správcem databáze rizik a rovněž zpracovává metodiku pro analýzu rizik.

(4) Ve vztahu k PŘO, OPŘO a OSS v působnosti ministerstva koordinátor řízení rizik zajišťuje sběr dat (Katalogů operativních rizik) provedených PŘO, OPŘO a OSS a jejich předání pro informaci věcně příslušným vedoucím zaměstnancům (náměstkům ministra).

(5) Koordinátor řízení rizik vede souhrnnou databázi rizik za ministerstvo, PŘO, OPŘO a OSS.

(6) Koordinátor řízení rizik má přístup k informacím o výsledcích externích a interních auditů a kontrol provedených na ministerstvu, na PŘO, OPŘO a OSS.

Čl. 7

Odpovědnost a činnosti odboru interního auditu v systému řízení rizik

(1) V souladu s § 28 zákona o finanční kontrole a § 9 vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), prověřuje odbor interního auditu, zda jsou provozní, finanční, právní a jiná rizika vztahující se k činnosti ministerstva zjišťována, vyhodnocována a zda jsou přijímána a dodržována odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění. O výsledcích tohoto prověřování informuje ministra.

(2) Odbor interního auditu informuje koordinátora řízení rizik o rizicích spojených se zajišťováním řádné správy a řízení orgánu veřejné správy, které tento útvar zjistil při výkonu konkrétních auditů. Obdobně postupuje odbor interního auditu při zajištění informovanosti příslušného vedoucího zaměstnance o zjištěných rizicích.

(3) V rámci systému řízení rizik se zabývá odbor interního auditu následujícími činnostmi:

- a) provádí průběžný dohled nad fungováním systému řízení rizik na ministerstvu, včetně dohledu nad pravidelnou aktualizací databáze rizik jednotlivými útvary,

- b) v rámci pravidelných auditů poskytuje ministrovi (nezávislé) informace o přiměřenosti a funkčnosti systému řízení rizik,
- c) s přihlédnutím k rizikům obsažených v databázi rizik sestavuje střednědobé a roční plány své činnosti,

(4) Z důvodu zajištění a udržení nezávislosti interního auditu nezodpovídá odbor interního auditu za zavedení procesu řízení rizik, nenese odpovědnost za celý systém řízení rizik a nezasahuje do určování stupně významnosti rizik.

ČÁST TŘETÍ

SPOLUPRÁCE S KOORDINÁTOREM ŘÍZENÍ RIZIK

Čl. 8

Spolupráce vedoucích zaměstnanců s koordinátorem řízení rizik

(1) Vedoucí zaměstnanci (náměstci příslušných skupin a ředitelé odborů nebo vedoucí samostatných oddělení, které jsou přímo podřízeny ministrovi) předávají koordinátorovi řízení rizik výstupy komplexního vyhodnocení za jimi řízené útvary (Katalog operativních rizik) pro

- a) vyhodnocení účinnosti opatření k minimalizaci strategických rizik,
- b) roční aktualizaci Katalogu strategických rizik MŠMT.

(2) Podklady pro účely vyhodnocení účinnosti opatření k minimalizaci strategických rizik poskytnou vedoucí zaměstnanci koordinátorovi řízení rizik každoročně v termínu do 31. 1. následujícího kalendářního roku. Podklady pro účely roční aktualizace Katalogu strategických rizik poskytnou každoročně v termínu do 31. 1. následujícího kalendářního roku.

(3) Řídící orgány operačních programů předávají koordinátorovi řízení rizik pololetní souhrnné zprávy o řízení rizik a to v termínu do 31. 7. běžného roku a do 31. 1. následujícího kalendářního roku.

(4) Vedoucí zaměstnanci PŘO, OPŘO a OSS předávají Katalog operativních rizik na MŠMT koordinátorovi řízení rizik vždy v termínu do 31. 1. následujícího kalendářního roku.

ČÁST ČTVRTÁ ZÁVĚREČNÁ A ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

Čl. 9

Závěrečná ustanovení

(1) Touto směrnicí jsou povinni se řídit všichni vedoucí zaměstnanci ministerstva, vedoucí zaměstnanci PŘO, OPŘO a OSS, kteří se podílejí na zajištění a udržování funkčnosti vnitřního kontrolního systému ministerstva a odbor interního auditu v rámci vymezených kompetencí.

(2) Za dodržování ustanovení této směrnice odpovídají vedoucí zaměstnanci na všech stupních řízení v rozsahu své působnosti.

(3) Systém řízení rizik je nezávisle posuzován odborem interního auditu v rámci auditů realizovaných podle schváleného plánu auditů.

Čl. 10

Zrušovací ustanovení

Příkaz ministra č. 15/2012, kterým se vydává směrnice pro jednotný postup pro zabezpečení řízení rizik na MŠMT se zrušuje.

ČÁST PÁTÁ ÚČINNOST

Čl. 11

Tento příkaz nabývá účinnosti dnem 20. ledna 2015.

PhDr. Marcel Chládek, MBA
ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Seznam příloh:

Příloha č. 1 - Metodologie provedení analýzy rizik a zpracování Katalogu operativních rizik

Příloha č. 2 - Přehled typů a podtypů rizik